

05.04.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**05 Nisan 2024
Cuma**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

05 Nisan 2024 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMALAR

— Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler ve Bazı Uzmanlık Kuruluşları Arasındaki 21 Ekim 1965 Tarihli Değiştirilmiş Teknik Yardım Standart Anlaşması Hükümlerinin Gerekli Değişikliklerle Birleşmiş Milletler Türkiye Mukim Koordinatörlük Ofisi ve Personeli Hakkında 1 Yıl Süreyle Uygulanmasına İlişkin Olarak Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Sekreteryası Arasında Teati Edilen Ekli Notaların Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8297)

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti ve Türkmenistan Hükümeti Arasındaki Ticari ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8298)

— Türkiye Cumhuriyeti, Romanya ve Avrupa Komisyonu Arasında 2 Kasım 2023 Tarihinde İmzalanan Ekli (Interreg VI-B) Karadeniz Havzası Programı Finansman Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8299)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— 19/11/1990 Tarihinde Paris'te İmzalanan ve 1/7/1992 Tarihli ve 92/3250 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Onaylanan "Avrupa'da Konvansiyonel Silahlı Kuvvetler Hakkında Antlaşma"nın Türkiye Cumhuriyeti ile Antlaşmanın Tarafı Diğer Devletler Arasında 8/4/2024 Tarihinden İtibaren Uygulanmasının Durdurulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 8300)

— Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Bazı Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Faydalanacakların Tespitine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8301)

— İçişleri Bakanlığı (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı) Tarafından, 30/5/1985 Tarihli ve 3212 Sayılı Kanun Kapsamında 2024 Yılında Anlaşma Akdedilmeksizin Verilebilecek Mal veya Hizmetlerin Parasal Limiti ile Cinsinin Belirlenmesine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8302)

— Yağlık Ayçiçeği Tohumu ve Ham Ayçiçeği Yağı İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 8303)

— Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar ile Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 8304)

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCIVEKİLLİĞİNE SEÇME KARARI

05.04.24

— Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekilliğine, Yargıtay Üyesi Rıdvan GÜNDOĞDU'nun Seçilmesi Hakkında Karar (Karar: 2024/88)

ATAMA KARARLARI

— Cumhurbaşkanlığı Tarafından Yapılan Atamalar Hakkında Kararlar (Karar: 2024/82, 83, 84, 85, 86, 87)

YÖNETMELİKLER

— Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin İthalatında Kullanılacak Veteriner Sağlık Sertifikalarının Standart Modellerinin Belirlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Petrol Piyasasında Uygulanacak Teknik Kriterler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2024/11)

— İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2024/12)

— İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2024/13)

— Kooperatiflerin Kuruluş ve Anasözleşme Değişiklik İşlemleri ile Kurucu Ortak Sayıları ve Çalışma Bölgelerinin Belirlenmesi Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

— Tarımsal Faaliyette Bulunanların Prim Borçlarının Sattıkları Tarımsal Ürün Bedellerinden Kesinti Yapılmak Suretiyle Tahsil Edilmesine Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

KURUL KARARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 28/03/2024 Tarihli ve 12538 Sayılı Kararı

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 23/1/2024 Tarihli ve E: 2021/58, K: 2024/14 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 22/2/2024 Tarihli ve E: 2023/163, K: 2024/57 Sayılı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 2/11/2023 Tarihli ve 2018/25158 Başvuru Numaralı Kararı

“İşlenen tarım arazisi 3 yılda 4,7 milyon dekar arttı”

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, bitkisel üretime yönelik uygulanan politikalar, desteklemeler ve yürütülen projeler neticesinde işlenen tarım alanlarındaki artışın son 3 yılda 4,7 milyon dekara ulaştığını bildirdi.

Nagihan KALSIN

Yumaklı, toprağın verimli şekilde işletilmesi, korunması ve tarım arazilerinin parçalanmasının önlenmesi için çalışmalarını sürdürdüklerini belirterek, 81 ilde yürüttükleri projeler ve uygulamalarla ekilmeyen arazilerin tarıma kazandırıldığını ifade etti.

TÜİK tarafından 2023 yılına ilişkin tarımsal üretim alanları rakamlarının yayımlandığını anımsatan Yumaklı, toplam işlenen alanda 2023 yılında bir önceki yıla göre 970 bin dekar artış yaşandığının altını çizdi. Yumaklı, şu bilgileri verdi: “Son 3 yılda artış sürerek toplam işlenen alanda 4,7 milyon dekar artış yaşandı.

Böylece 2021 yılında 234,7 milyon dekar olan toplam işlenen alan 2022 yılında 238,4 milyon dekara 2023 yılında ise 239,4 milyon dekara ulaştı. Özellikle nadas alanlarının daraltılmasına yönelik TAKE Projesi’nin de katkılarıyla ülke genelinde nadas alanları 29,6 milyon dekardan, 28,1 milyon dekara düşerek 1,46 milyon dekar azaldı. Bunun neticesinde tarla bitkileri ekim alanlarımız da 164,9 milyon dekardan 167,1 milyon dekara çıkarak 2,24 milyon dekar artış sağlandı.”

05.04.24

Bu artışta bitkisel üretimde stratejik ürünlere yönelik verilen desteklemeler ile 81 ilde uygulanan Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi (TAKE) Projesi'nin de etkili olduğunu vurgulayan Yumaklı, "Öncelikle işlenmeyen, nadasa bırakılan veya işlemeli tarıma uygun olmayan arazilerde bitkilerin üretiminin geliştirilmesine yönelik çalışmalar ile nadas alanları daraltılarak üretime kazandırıldı. Bunun sonucu olarak tarla bitkileri ekiliş alanında artış sağlandı. Bitkisel üretimimizin gücüne güç katmaya, üretenin yanında olmaya devam edeceğiz" dedi.

Kırsal kalkınmada AB hibe başvuruları ne zaman başlıyor?

Avrupa Birliği hibe destekli Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Programı 2021-2027 (IPARD III) ilk kez 81 ilde uygulanacak. Başvuruların alınacağı “Birinci Başvuru Çağrı İlanı” yayınlanırken ilana göre başvurular, 5 Nisan 2024 tarihinde başlayacak.

EKONOMİ gazetesi ile birlikte bugün yayınlanan TARIM Gazetesi'nde yer alan habere göre, Avrupa Birliği hibe destekli Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Programı 2021-2027 (IPARD III) ilk kez 81 ilde uygulanacak. 2007 yılında başlayan ve 2013 yılına kadar uygulanan IPARD I destek programı ve 2014- 2020 döneminde uygulanan IPARD II programı, bugüne kadar sadece 42 ilde uygulandı.

2021-2027 dönemini kapsayan IPARD III programı ise 81 ilde yani ülke genelinde uygulanacak. Bu kapsamda 81 ilde başvuruların alınacağı “Birinci Başvuru Çağrı İlanı” yayınlandı. İlane göre başvurular, 5 Nisan (yarın) başlayacak.

Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilen IPARD programlarını, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ilgili kuruluşu olan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu yürütüyor.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) 21 Mart 2024 tarihinde Birinci Başvuru Çağrı İlanına çıktı. Başvuru kabulüne ilişkin bu çağrı, IPARD Programı 2021-2027 dönemi kapsamında yatırım yapmak isteyen işletmeler

05.04.24

tarafından destek almak üzere yapılacak başvuruları kapsıyor. Çağrı ilanına göre programın ayrıntıları şöyle:

*Programın kaynağı: Faydalanıcılara uygun harcamalar karşılığında sağlanacak olan mali desteğin kaynağı, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti eş finansmanından oluşturulan IPARD Programı Fonu'dur. Bu destek "kamu katkısı" olarak adlandırılmaktadır. Söz konusu kamu katkısı, program çerçevesinde gerçekleştirilmiş yatırımlar için geri ödemesiz olarak kullanılacaktır.

*Başvuru yapılacak iller: IPARD III Dönemi Birinci Başvuru Çağrı İlanı kapsamında destek almak amacıyla 81 ilden proje başvurusu yapılabilecektir.

Hangi yatırımlar desteklenecek?

*Desteklenecek tedbirler ve destek bütçesi: "Tarım ve Balıkçılık Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ile İlgili Fiziki Varlıklara Yönelik Yatırımlar" tedbirinden yapım işi, makine-ekipman, hizmet ve görünürlük alımları desteğine ilişkin başvurular kabul edilecektir.

*Başvuru tarihleri: Başvurular, 05.04.2024 tarihi saat 09:00'dan itibaren yatırımın uygulanacağı ilde bulunan TKDK İl Koordinatörlükleri ve İl İrtibat Ofisleri'nde kabul edilmeye başlanacaktır. Online Proje Başvuru Sistemi 07.05.2024 tarihi saat 18:00'de kapatılacaktır. Başvuruların son teslim tarihi 09.05.2024, saat 18:00'dir. Son teslim tarihinden sonra yapılacak başvurular kabul edilmeyecektir.

*Yatırım süreleri: Birinci Başvuru Çağrı İlanı kapsamında hazırlanacak başvurularda yatırım süreleri en fazla 18 (on sekiz) ay olarak planlanmalıdır.

Nelere dikkat edilmeli?

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) çağrı ilanında "Önemli Hususlar" başlığı altında dikkat edilmesi gereken konuları şöyle ifade ediyor: "Kurumumuza sunulan proje başvurularının inceleme süreçlerine ivedilikle başlanacak olmakla birlikte; desteklenecek projelerin duyurulması ve hibe sözleşmelerinin imzalanması;

*Programın 81 ilde uygulanmasına yönelik program değişikliğinin, Avrupa Komisyonu tarafından resmi olarak onaylamasının,

*Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Programı 2021-2027 Dönemine (IPARD III) yönelik Finansman Anlaşması'nın Resmi Gazete'de yayımlanmasının ardından gerçekleştirilecektir. Söz konusu hususlardaki gelişmelere ilişkin TKDK tarafından kamuoyuna gerekli bilgilendirme yapılacaktır. Alınan başvuruların toplam destek tutarının çağrı için ayrılan bütçeyi aşması durumunda, IPARD Programında

05.04.24

ilgili tedbir için belirtilen sıralama kriterlerine göre başvurular sıralanacak ve bütçenin yeterli olduğu sayıda başvuru incelenecektir."

BAŞVURULARLA İLGİLİ BİLGİLERE NASIL ULAŞACAKSINIZ?

Avrupa Birliği hibe destekli Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Programı 2021-2027 (IPARD III) ilk çağrı için başvurular hakkında detaylı bilgileri ve başvuru kurallarını içeren Başvuru Çağrı Rehberi (Versiyon 1.0) TKDK'nın resmi internet adresinden (www.tkd.gov.tr) temin edilebilir. Ayrıca, TKDK tarafından yapılacak ilave duyuru ve bilgilendirmeler de dikkate alınmalı ve söz konusu duyuru ve bilgilendirmeler yine kurumun internet adresinden takip edilmeli. TKDK İl Koordinatörlükleri ve İl İrtibat Ofislerinin adres ve telefon bilgilerine de aynı internet sitesinden ulaşılabilir.

TOPLAM 66 MİLYON EURO DESTEK VERİLECEK

Avrupa Birliği hibe destekli Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Programı 2021-2027 (IPARD III) ilk çağrı kapsamında toplamda 66 milyon Euro destek sağlanacak. Destek oranı yüzde 50-70 arasında olacak. Desteklenecek yatırımlar ise şöyle:

- *Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
- *Kırmızı Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
- *Kanatlı Eti ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
- *Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
- *Meyve ve Sebze Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması
- *Yumurtanın İşlenmesi ve Pazarlanması

Tedbir adı	Sektör kodu	Sektör adı	Destek oranı	Destek bütçesi (Avro)
M3 Tarım ve balıkçılık ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması ile ilgili fiziki varlıklara yönelik yatırımlar	103-1	Süt ve süt ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması	%50-70	66.000.000
	103-2	Kırmızı et ve et ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması		
	103-3	Kanatlı eti ve et ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması		
	103-4	Su ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması		
	103-5	Meyve sebze ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması		
	103-6	Yumurtanın işlenmesi ve pazarlanması		

Resmi Gazete'de yayımlandı: Ayçiçek yağı ithalatına kota dönemi uzatıldı

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan Cumhurbaşkanı kararına göre, ayçiçeği yağı ithalatına tanımlanan kota dönemi 22 Nisan'a kadar uzatıldı.

Yağlık ayçiçeği tohumu ve ham ayçiçeği yağı ithalatında tanımlanan ve 15 Nisan'da sona erecek tarife kontenjanı (kota) dönemi 22 Nisan'a kadar uzatıldı.

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan Cumhurbaşkanı kararına göre, ayçiçeği tohumu yağı için tanımlanan 250 bin tonluk ve yüzde 22 gümrük vergili kota ile gümrük tarife istatistik pozisyonunda "diğerleri" olarak belirtilen ayçiçeği tohumu için tanımlanan 100 bin ton ve yüzde 12 gümrük vergili ithalatta kota dönemi 22 Nisan'a kadar devam edecek.

Bakan Şimşek: OVP'de öngördüğümüzün oldukça altında cari açık bekliyoruz

Bakan Şimşek, dış ticaret açığı ile ilgili değerlendirmede bulunurken, "2024 yılı ilk çeyreğinde yıllık dış ticaret açığındaki iyileşme 14,3 milyar dolara ulaştı. Bu yıl OVP'de öngördüğümüz 34,7 milyar doların oldukça altında cari açık bekliyoruz" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, sosyal medya hesabından dış ticaret verilerini değerlendirdi. İlk çeyrekte dış ticaret açığındaki iyileşmenin 14,3 milyar dolara ulaştığını söyleyen Şimşek, "Bu yıl OVP'de öngördüğümüz 34,7 milyar doların oldukça altında cari açık bekliyoruz. Cari açığı milli gelire oran olarak yüzde 2,5'in altına çekerek rezerv birikimi sağlayacağız" dedi.

Bakan Şimşek şu ifadeleri kullandı:

"2024 yılı ilk çeyreğinde yıllık dış ticaret açığındaki iyileşme 14,3 milyar dolara ulaştı.

Bu yıl OVP'de öngördüğümüz 34,7 milyar doların oldukça altında cari açık bekliyoruz. Cari açığı milli gelire oran olarak yüzde 2,5'in altına çekerek rezerv birikimi sağlayacağız.

Büyümedeki dengelenmenin katkısıyla azalan cari açık ve döviz ihtiyacımız ile artan dış kaynak girişi makro finansal istikrarımızı güçlendiriyor."

İhtiyaç kredisi ve TL mevduat faizi oranları rekor kırdı

Bankacılık sektörünün toplam mevduatı, 29 Mart ile biten haftada önceki haftaya göre 91,8 milyar lira azalarak yaklaşık 15 trilyon 923,2 milyar liraya gerilerken faizlerde sert yükselişler izlendi. İhtiyaç kredi faizi yüzde 86'yı aşarak rekor yenilerken ticari kredi faizi yüzde 66'yı aştı. TL mevduat faizi de sert bir yükselişle yüzde 64'ü aştı.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), haftalık para ve banka istatistiklerini açıkladı.

Buna göre, bankacılık sektörünün toplam mevduatı (bankalar arası dahil) 29 Mart ile biten haftada **91 milyar 793 milyon 722 bin lira azalışla 15 trilyon 923 milyar 158 milyon 372 bin liraya geriledi.**

Geçen hafta rekor kıran ihtiyaç kredi faizleri 22 Mart haftasında ulaştığı yüzde 76'lık seviyeyi yüzde 86,2'ye taşıyarak veri tarihinin bir önceki haftadaki zirvesini yeniledi.

1-3 aylık TL mevduat faizi yüzde yüzde **59,5'ten yüzde 64,3'e** çıkarken ticari

kredi faizleri de yüzde 62,7'den yüzde 66,3'e çıktı.

05.04.24

Yabancı para mevduatı azaldı

Aynı dönemde bankalardaki TL cinsi mevduat yüzde **0,66 düşüşle 8 trilyon 560 milyar 405 milyon 96 bin lira**, yabancı para (YP) cinsinden mevduat ise yüzde **1,25 azalışla 6 trilyon 625 milyar 662 milyon 463 bin lira oldu.**

Bankalarda bulunan toplam YP mevduatı, geçen hafta **216 milyar 673 milyon dolar** olarak hesaplanırken, bu tutarın 183 milyar 647 milyon doları yurt içinde yerleşik kişilerin hesaplarında toplandı.

Yurt içi yerleşiklerin toplam YP mevduatında parite etkisinden arındırılmış veriler göz önünde bulundurulduğunda, **29 Mart itibarıyla 2 milyar 701 milyon dolarlık azalış görüldü.**

Taksitli ticari kredi miktarı arttı

Mevduat bankalarındaki tüketici kredileri, geçen hafta **yüzde 0,77 artarak 1 trilyon 533 milyar 901 milyon 571 bin lira oldu.** Aynı dönemde taksitli ticari krediler yüzde 1,22 yükselişle 1 trilyon 455 milyar 598 milyon 829 bin liraya, kredi kartları bakiyesi ise yüzde 3,56 artışla 1 trilyon 817 milyar 253 milyon 891 bin liraya çıktı.

Mevduat bankalarındaki tüketici kredilerinin **400 milyar 971 milyon 339 bin lirası konut, 69 milyar 523 milyon 873 bin lirası taşıt ve 1 trilyon 63 milyar 406 milyon 359 bin lirası diğer kredilerden oluştu.**

Bankacılık sektörünün TCMB dahil toplam kredi hacmi de 29 Mart ile biten haftada **153 milyar 535 milyon 558 bin lira artarak 12 trilyon 415 milyar 546 milyon 698 bin liraya yükseldi.** Toplam kredi hacmi, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 51,21 artış gösterdi.

İlk çeyrekte dış ticaret açığı 20,5 milyara dolara geriledi

Dış ticaret açığındaki belirgin daralma sürüyor. Ticaret Bakanlığı'nın geçici dış ticaret verilerine göre, mart ayında ihracat 22,6 milyar dolar, ithalat da 30,1 milyar dolar olarak gerçekleşti.

İmam GÜNEŞ

Türkiye'nin mart ayı ihracatı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4,1 düşüşle 22,6 milyar dolara, ithalatı yüzde 5,7 düşüşle 30,1 milyar dolara geriledi. Bu ayda dış ticaret açığı yüzde 10,3 azalışla 7,5 milyar dolara, yılın ilk çeyreğinde ise yüzde 41,2 düşüşle 20,5 milyar dolara indi.

Ticaret Bakanlığı ve Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) mart ayına ilişkin dış ticaret verilerini yazılı açıklama ile paylaştı. Mart ayında geçen yılın aynı ayına göre ihracat yüzde 4,1 oranında azalışla 22 milyar 578 milyon dolar, ithalat yüzde 5,7 oranında azalışla 30 milyar 95 milyon dolar oldu. 2024 yılı Ocak-Mart döneminde ise ihracat yüzde 3,6 oranında artışla 63 milyar 656 milyon dolar, ithalat yüzde 12,6 oranında azalışla 84 milyar 128 milyon dolara ulaştı.

Mart ayındaki dış ticaret hacmi yüzde 5,1 oranında azalarak 52 milyar 674 milyon dolara gerilerken, yılın ilk üç ayında yüzde 6,3 oranında azalarak 147 milyar 784 milyon dolar oldu. Mart ayında ihracatın ithalatı karşılama oranı 1,26 puan artarak yüzde 75,0 olurken, enerji verileri hariç tutulduğunda ihracatın ithalatı karşılama oranı

05.04.24

0,14 puan azalarak yüzde 85,3 enerji ve altın verileri hariç tutulduğunda ise ihracatın ithalatı karşılama oranı 1,54 puan artarak yüzde 91,2 olarak gerçekleşti.

Mart ayındaki dış dengesi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 10,3 düşüşle 7 milyar 517 milyon dolara gerilerken, Ocak-Mart döneminde yüzde 41,2 düşüşle 20 milyar 472 milyon dolar oldu.

Ekonomik büyümeye pozitif katkı beklentisi

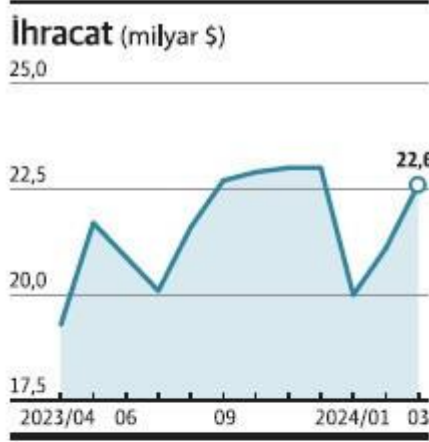
Yılın ilk çeyreğinde dış ticaret açığının yüzde 41,2 oranında azaldığına dikkat çeken Bakanlık, "Böylece Mayıs 2023'te 122,2 milyar dolara yükselmiş olan 12 aylık yıllıklandırılmış dış ticaret açığı, 10 ay sonunda Mart 2024'te 92 milyar dolara geriledi. 2023 Mayıs ayında 60,1 milyar dolar olan yıllıklandırılmış cari işlemler açığı, takip eden aylarda 22,6 milyar dolar azalışla, 2024 Ocak ayında yıllıklandırılmış olarak 37,5 milyar dolara gerilemiştir. 2024 Şubat ayı verileri açıklandığı zaman, son 12 aylıkta cari açığın 32 milyar dolar civarına düşmesi beklenmektedir. 2024 yılı ilk çeyreğine ilişkin dış ticarete kaydedilen bu gelişmeler neticesinde net ihracatın ekonomik büyümeye pozitif yönde katkı sağlaması beklenmektedir. 2024 yılının geneli itibari ile ihracatta artış ve ithalattaki azalış eğiliminin devam etmesi ve dolayısıyla azalmakta olan dış ticaret açığının, cari işlemler açığının da gerilemesine pozitif katkı sağlaması beklenmektedir" açıklamasını yaptı.

Maliyet sisteminin bozulması ihracatı olumsuz etkiliyor

İhracat rakamlarını EKONOMİ'ye değerlendiren TİM Başkanı Mustafa Gültepe, geçen yılın mart ayına kıyasla takvim etkisinin olduğunu, bunun düşüşte etkili olduğunu kaydetti. Geçen yılın mart ayında rekor bir ihracat da yapıldığını hatırlatan Gültepe, 2024 yılı mart ayında birçok sektörün ihracatının düştüğünü belirtti. İhracatın maliyet sisteminin bozulmasından kaynaklı olarak istenilen artışlara ulaşamadığının altını çizen Gültepe, "Sektörlerimizle görüyoruz. Çok fazla teknoloji yoğun üretimimiz yok, bunu artırmamız lazım. Dolayısıyla yaşadığımız maliyet, kur gibi sorunlar rekabetçiliğimizi daha fazla etkiliyor. Rakip ülkelere karşı çok pahalı kaldık, talep de düşünce rakamlara daha fazla yansıyor. Türkiye bugün rekabetçi fiyatları tutturamadığı sürece istenilen ihracat artışını sağlaması zor" dedi. TİM tarafından yapılan açıklamada ise ihracat pazarlarındaki risklerin sınırlı seviyede kaldığına dikkat çekildi. Mart ayı ihracatını değerlendiren TİM Başkanı Mustafa Gültepe, önemli pazarlarda talebi yaratan koşulları ve risklerin takibini kolaylaştırmak için son iki aydır TİM İhracat Pazar Monitörü'nü (İPM) yayınlamaya başladıklarını hatırlattı. TİM İhracat Talep Endeksi'nin şubat ayında yüzde 0,9 gerilemesine rağmen 100,1 puanda sınırlı iyimserliğini koruduğunu bildiren Gültepe, pazarların risklere karşı direncini ölçen TİM Pazar Dayanıklılık Endeksi'nin de yüzde 0,3 düştüğüne dikkat çekti. TİM Pazar Dayanıklılık Endeksi'nin 99,4 puana gerilediğine dikkat çeken Gültepe, genişleyici para politikası adımlarının gecikmesi ve enflasyonun baskılanamaması nedeniyle pazarlardaki risklerin sınırlı seviyede arttığını vurguladı. Güncel gelişmeleri de değerlendiren Gültepe, "Önümüzdeki seçimsiz 4 yıllık dönemin ülkemiz ve ihracatımız açısından en iyi şekilde değerlendirileceğine ve 2028'de mal ihracatında

05.04.24

375, hizmet ihracatında da 200 milyar dolarlık hedefi yakalayıp geçeceğimizi öngörüyoruz” diye konuştu.

Mart ayında en fazla ihracat yapılan 10 ülke

Sıra	Ülke	İhracat (milyon \$)	Pay (%)
1	Almanya	1.750	7,7
2	İtalya	1.301	5,8
3	ABD	1.264	5,6
4	İrak	1.190	5,3
5	İngiltere	1.127	5,0
6	İspanya	890	3,9
7	Fransa	860	3,8
8	Hollanda	810	3,6
9	Romanya	809	3,6
10	Rusya	758	3,4
TOPLAM		22.578	100

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, TÜİK

Mart ayında en fazla ithalat yapılan 10 ülke

Sıra	Ülke	İthalat (milyon \$)	Pay (%)
1	Çin	3.900	13,0
2	Rusya	3.680	12,2
3	Almanya	2.148	7,1
4	İtalya	1.924	6,4
5	ABD	1.613	5,4
6	Fransa	1.201	4,0
7	İsviçre	892	3,0
8	İspanya	769	2,6
9	BAE	764	2,5
10	G. Kore	712	2,4
TOPLAM		30.095	100

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, TÜİK

HİZMET İHRACATI TAHMİNİ 7,7 MİLYAR \$

Dış ticarete mart ayında öne çıkan diğer gelişmeler:

* Firmaların merkezini baz alan TİM verilerine göre 81 ilden 43'ü ihracatını artırmayı başardı.

* En fazla ihracat yapan beş il sırasıyla İstanbul, Kocaeli, Bursa, İzmir ve Ankara oldu. Balıkesir, Edirne, Erzincan ve Kocaeli tarihlerinin en yüksek ihracat değerine ulaştı.

* Birim ihracat değerini en çok artıran iller Yalova, Nevşehir ve Isparta, sektörler ise zeytin ve zeytinyağı, fındık ve kuru meyve oldu.

* Bin 421 firma ilk kez ihracat gerçekleştirdi.

05.04.24

* Euro/dolar paritesinin ihracatımıza pozitif etkisi devam ediyor. Geçen ay parite farkı ihracata 161 milyon dolar katkı verdi.

* Birim ihracat değeri ise 1,41 dolar oldu.

* Hizmet İhracatçıları Birliği'nin çalışmasına göre mart ayında yaklaşık 7,7 milyar dolarlık hizmet ihracatı gerçekleştirildiği tahmin ediliyor.

*Mart ayında TL ile ihracat yapılan ülke sayısı 166, TL ile ihracat yapan firma sayısı 37 bin 929 oldu. Mart ayında TL ile yapılan ihracat, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 47,7 artış gösterdi.

* Mart ayında Geniş Ekonomik Grupların (BEC) sınıflamasına göre en çok ithalat 21 milyar 77 milyon dolarla (%9,3 azalış) "Hammadde (Ara malları)" grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla 4 milyar 636 milyon dolarla (%19,3 artış) "Tüketim Malları" ve 4 milyar 340 milyon dolarla (%9,0 azalış) "Yatırım (Sermaye) Malları" grupları takip etti.

* En çok ihracat 11 milyar 293 milyon dolarla (%4,9 azalış) "Hammadde (Ara malları)" grubunda yapılırken, bu grubu sırasıyla 8 milyar 71 milyon dolarla (%4,7 azalış) "Tüketim Malları" ve 3 milyar 77 milyon dolarla (%1,0 artış) "Yatırım (Sermaye) Malları" grupları izledi.

Mart ayında ilk 10 sektörün ihracatı

Sıra	Sektör	İhracat (milyar dolar)	Değişim (%)
1	Otomotiv	3,225	-1,8
2	Kimya	3,045	5,7
3	Hazır giyim	1,618	-18,7
4	Çelik	1,487	7,1
5	Elektrik-Elektronik	1,467	-2,9
6	Demir ve demir dışı	1,081	-11,7
7	Hububat Bak. Yağlı Toh.	1,046	-6,1
8	Makine ve Aksamları	1,030	-1,9
9	Tekstil	818	-9,1
10	Mobilya, kağıt, orman ürü.	679	-10,4

Kaynak: TİM

Dış Ticaret Verileri (milyon dolar)

Dış Ticaret		İhracat	İthalat	Dış Ticaret Hacmi	Dış Ticaret Dengesi	İhr./ İth. (%)
Mart	2023	23.548	31.927	55.475	-8.379	73,8
	2024	22.578	30.095	52.674	-7.517	75,0
	Değ. (%)	-4,1	-5,7	-5,1	-10,3	-
Ocak- Mart	2023	61.419	96.217	157.635	-34.798	63,8
	2024	63.656	84.128	147.784	-20.472	75,7
	Değ. (%)	3,6	-12,6	-6,3	-41,2	-

Kaynak: Ticaret Bakanlığı, TÜİK

05.04.24

İHRACATTA DÜŞÜŞ TAKVİM ETKİSİNDEN KAYNAKLI

Ticaret Bakanlığı'nın yaptığı yazılı açıklamada mart ayı dış ticaret verileriyle ilgili şu ifadeler yer aldı: "İhracatta 2023 yılı Mart ayına kıyasla yüzde 4,1 oranında bir gerileme gerçekleşse de, tarihsel olarak en yüksek 3'ncü Mart ayı ihracat değeri olarak kaydedilmiştir. Yıllık bazdaki gerilemenin en önemli nedeni, 2024 Mart ayındaki takvim etkisidir. Şöyle ki; 2024 Mart ayında 5 defa Cumartesi-Pazar tatil günleri olmuştur. Hâlbuki 2023 Mart ayında 4 defa Cumartesi-Pazar tatil günleri vardı. İhracat ve ithalat, pazartesten cumaya hafta içi işgünlerinde yoğun yapılmakta, cumartesi-pazar ise çok düşük miktarda gerçekleşmektedir."

Mahfi Hoca, Türkiye'nin dış borcunu hesapladı!

Ekonomist Dr. Mahfi Eğilmez, kamu ve özel kuruluşların dış borçlarını hesapladı. Eğilmez'in aktardığı bilgiye göre, Türkiye'nin toplam dış borç stoku yaklaşık olarak 500 milyar dolar ancak dövizli borç stoku 727 milyar dolar.

Türkiye'nin önde gelen ekonomistlerinden Dr. Mahfi Eğilmez, kendi bloğunda kaleme aldığı yazısında bu kez, dış borç miktarını ele aldı. Mahfi Hoca, Türkiye'nin toplam dış borç stokunun yaklaşık olarak **500 milyar dolar olduğunu ancak dövizli borç stokunun ise 727 milyar dolar** olduğunu ifade etti. Eğilmez tablolu paylaşımlar yaptığı yazısında şu bilgilere yer verdi:

"Biz genellikle dış borç stokuna ve dış borç yüküne (**Dış Borç Stoku / GSYH**) bakıyoruz. O nedenle bu her zaman baktığımız Türkiye'nin dış borç tablosunu paylaşayım (Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kamu Borç Yönetimi Raporu, Mart 2024 verilerinden tarafımdan hazırlanmıştır.)

	2020	2021	2022	2023
Türkiye Dış Borç Stoku (Milyar USD)	430,2	439,3	459,0	499,9
Kamu Kesimi	178,7	180,5	186,9	202,5
TCMB	21,3	26,1	32,8	46,3
Özel Kesim	230,2	232,7	239,3	251,1
Toplam Dış Borç Yükü (%)	60,0	54,8	52,6	44,9
GSYH (Milyar TL)	5.047	7.249	15.012	26.276
GSYH (Milyar USD)	717	808	906	1.119

Bu tablodaki veriler bize yurt içinde dövizle yapılan borçlanmaları göstermiyor. Oysa gerek kamu kesiminin gerekse özel kesimin yurt içinde yaptığı dövizle borçlanmalar ve kur korumalı mevduat da söz konusu. Şimdi de dövizli iç borçlanmaları da kapsayan tabloyu paylaşayım (**Aşağıdaki tabloyu meslektaşım Hakan Özyıldız'ın yayınlanmamış bir çalışmasından aldım.**)

Milyar USD	2020	2021	2022	2023
Dış Borçlar	428,5	436,4	458,6	499,9
Kamu Kesimi	177,6	179,7	186,9	202,5
TCMB	21,4	26,1	32,8	46,4
Özel Kesim	229,5	230,6	238,9	251
Dövizli İç Borçlar	182,1	167,4	139,2	137,7
Kamu Kesimi	36,2	29,8	27,4	27,2
Özel Kesim	145,9	137,6	111,8	110,5
KKM	0	0	75,8	89,5
Kamu + TCMB Dövizli Borç Stoku	235,2	235,6	322,9	365,6
Toplam Dövizli Borçlar	610,6	603,8	673,6	727,1

Bu tablonun önemi dış borçlanma ya da iç borçlanma ayrımı olmaksızın dövizle yapılmış bütün borçlanmaları kapsıyor olması.

Buna göre Türkiye'nin toplam dış borç stoku yaklaşık olarak 500 milyar dolar olduğu halde toplam dövizli borç stoku 727 milyar dolardır. Benzer şekilde kamu kesimi dış borç stoku 202,5 milyar dolar olduğu halde merkez bankası ve kur korumalı mevduat dövizli borçları da dâhil olarak kamu kesimi dövizli borç stoku 365,6 milyar dolardır.

2024 yılı Ocak ayı itibarıyla vadesine bir yıl ve daha az süre kalmış olan dış yükümlülüklerimizin toplamı 225,4 milyar dolardır (**kaynak: TCMB, Kısa Vadeli Dış Borç İstatistikleri, Ocak 2024**). Bu stokun 47,4 milyar dolarlık bölümü kamu kesimine, 46,1 milyar dolarlık bölümü Merkez Bankası'na, 131,9 milyar dolarlık bölümü de özel kesim kuruluşlarına aittir. Özel kesim kuruluşlarına ait olan 131,9 milyar dolarlık bölümün 61,4 milyar dolarlık kısmı bankalar ve diğer finans kuruluşlarının, 60,5 milyar dolarlık kısmı da reel sektör kuruluşlarının yükümlülüğüdür."

Döviz mevduatı 2,18 milyar dolar azaldı

Yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı bir haftada 2 milyar 184,60 milyon dolar düşüş gösterdi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası(TCMB) tarafından açıklanan verilere göre, bir önceki hafta 185 milyar 832,10 milyon dolar olan yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı 29 Mart ile sona eren haftada 183 milyar 647,50 milyon dolara geldi.

Gerçek kişilerin döviz mevduatları bir önceki haftaya göre 843,50 milyon dolar azalarak 111 milyar 508,10 milyon dolar olurken, tüzel kişilerin döviz mevduatı 3 milyar 28,20 milyon dolara azalarak 72 milyar 139,30 milyon dolara geriledi.

Yurt içi yerleşiklerin parite etkisinden arındırılmış toplam yabancı para mevduatı 2 milyar 701 milyon dolar azaldı. Parite etkisinden arındırıldığında gerçek kişilerin döviz mevduatları 305 milyon dolar yükselirken, tüzel kişilerin döviz mevduatları 3 milyar 6 milyon dolar düşüş gösterdi.

KKM hesaplarında sınırlı düşüş

Kur korumalı TL mevduat ve katılma hesaplarındaki tutarda sınırlı da olsa düşüş yaşanırken; KKM toplamı geçen hafta 11,8 milyar TL düşüşle 2,27 trilyon TL oldu.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun (BDDK) haftalık bülteninde yer alan bilgilere göre, kur korumalı TL mevduat ve katılma hesapları 2 trilyon 288,3 milyar TL'den 2 trilyon 276,5 milyar TL'ye geriledi.

Aynı haftada krediler 12 trilyon 710,9 milyar TL'den 12 trilyon 876,7 milyar TL'ye yükselirken, mevduat 15 trilyon 507,2 milyar TL'den 15 trilyon 461,3 milyar TL'ye geriledi.

Tüketici kredileri 1 trilyon 611,8 milyar TL'den 1 trilyon 623,5 milyar TL'ye, bireysel kredi kartları 1 trilyon 322,2 milyar TL'den 1 trilyon 376,6 milyar TL'ye çıktı.

Takipteki alacaklar ise 194,8 milyar TL'den 197,5 milyar TL'ye yükseldi.

Veriler 29 Mart ile biten haftayı kapsıyor.

Yabancı girişinin ilk işaretleri mi?

Alaattin AKTAŞ

05 Nisan 2024 Cuma

Son birkaç haftanın verileri, yurt dışı yerleşiklerin ya da kısaca yabancıların Türk menkul kıymetlerine yeniden ilgi göstermeye başlayacaklarının işaretini veriyor gibi...

Merkez Bankası verilerine göre hisse senedinde beş hafta üst üste çıkış yaşandıktan sonra izleyen iki haftada yüklü alımlar geldi.

Devlet iç borçlanma senedinde de kesintisiz bir şekilde dört hafta süren çıkışın ardından geçen hafta alım yaşandı.

Yabancı yatırımcılar 15-22 Mart haftasında 429 milyon dolarla bu yılın en yüklü hisse senedi alımını gerçekleştirmişti. Yabancıların alımı geçen hafta da sürdü. Mart ayının son haftasındaki net alım 267 milyon dolar oldu. Böylece yabancı yatırımcıların mart ayının ikinci yarısındaki alımları net olarak 695 milyona ulaştı.

Bu giriş, fiyat ve kur hareketinden arındırılmış net tutarı gösteriyor.

Yabancıların yine fiyat ve kur hareketinden arındırılmış şekilde gerçekleştirdiği devlet iç borçlanma senedi alımı da geçen hafta 112 milyon dolar oldu.

Üç aylık durum

Son iki hafta özellikle hisse senedinde yoğun alım olmasına rağmen ilk çeyrek toplamında öyle kayda değer bir alım gerçekleşmedi.

Yabancıların ilk üç aydaki hisse senedi alımı net 287 milyon dolar.

Devlet iç borçlanma senedinde ise net tutar neredeyse sıfır. Yabancılar ilk çeyrekte net 1 milyon dolarlık satış yaptı. Hatta tam tutarı verirsek, yabancıların satışı 750 bin dolar düzeyinde.

05.04.24

Son haftada faizin etkisi var

Hatırlanacaktır, Merkez Bankası'nın politika faizi 21 Mart'ta yüzde 45'ten yüzde 50'ye çıkarılmıştı.

Belli ki geçen hafta yaşanan iç borçlanma senedi alımında faizin yükseltilmesinin etkisi bulunuyor.

Yabancı yatırımcıların iç borçlanma senedine olan ilgisinin faizin yükseltilmesiyle birlikte daha da artması şaşırtıcı olmaz.

Seçimin etkisini henüz görmedik

Yabancı yatırımcıların Türk menkul kıymetlerine olan ilgisini etkileyecek en önemli gelişmelerden biri de kuşku yok ki seçimin geride kalması, şöyle ya da böyle bir belirsizlik eşliğinin aşılması...

Üstelik sandıktan Türk siyasetinde "genel-yerel" dengesini sağlayacak bir sonucun çıkması...

Dolayısıyla bu da önümüzdeki dönem için yabancı ilgisinin artmasını sağlayacak bir etken olabilir.

Yabancıların seçimden sonraki tutumlarının ne olduğunu haftaya perşembe günü açıklanacak 1-5 Nisan günlerini kapsayan ilk veride göreceğiz.

Kendi kendimize sorun yaratmazsak...

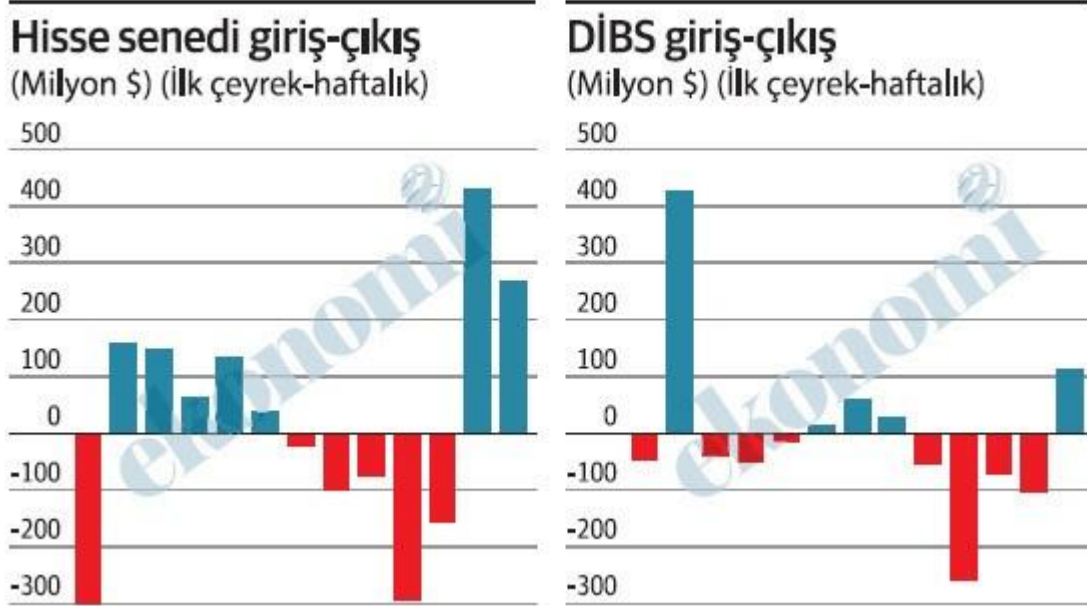
Her ne kadar iktidarı değiştirmeyecekse de seçimin tamamlanmış ve bir belirsizliğin geride kalmış olması yabancı yatırımcıları çekmek açısından önemli. Ama biz kendi ellerimizle yeni yeni sorunlar yaratmazsak...

Normal koşullarda 2028'e kadar bir seçim yok. TBMM, Erdoğan'ın bir kez daha Cumhurbaşkanlığına aday olmasını sağlamak amacıyla erken seçim kararı olsa bile bu birkaç yıl içinde olmaz; ancak 2028'e doğru gündeme gelir.

Ne var ki Anayasa değişikliği yeniden gündeme getirilmeye çalışılıyor. Üstelik Anayasa değişikliğinden değil, TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'un ifadesiyle "**Anayasa yapmak**"tan söz ediliyor.

Anayasayı değiştirmekle Anayasa yapmak çok farklı kavramlar. Anayasa yapmak olarak ifade edilen düzenlemenin referanduma gerek kalmadan Mecliste tamamlanmasına çalışılacağı anlaşılıyor. Çünkü böyle bir düzenlemenin referandumda kabul edilmesi olasılığı bugün için neredeyse hiç yok. Düzenlemenin Mecliste kabul edilebilmesi için de muhalefet sıralarında oturan bazı milletvekillerinin bu yöndeki çabaya destek vermesi gerekiyor.

İşte bu süreç sancılı olabilir ve o zaman seçim sonrasında dingin gideceği sanılan günleri yerini yine tartışmalı kaotik günlere bırakabilir. Biz de döviz girişi sağlayacak yabancı girişini unutmak durumunda kalırız.

19 bin “mega yatırımcı” borsanın yüzde 80’ine sahip

Naki BAKIR

05 Nisan 2024 Cuma

BIST pay senedi piyasasında toplam yatırımcı sayısı yılın ilk çeyreğinde 52 bin 725 kişi artarak 8 milyon 216 bin 62 kişiye, toplam portföy değeri de yüzde 23,3 büyüyerek 5,1 trilyon liraya ulaştı.

Geçen yıldan bu yana devam eden halka arzlarla küçük yatırımcıları kendine çeken Borsa İstanbul’da (BIST), toplam yatırımcı sayısı yeniden 8 milyonu aşarken, 5,1 trilyon lira olan toplam portföyün yüzde 80’in üzerindeki bölümü sadece 19 bin 62 “mega yatırımcı”ya ait bulunuyor.

Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) saklama verilerine göre BIST’te toplam yatırımcı sayısı mart sonu itibarıyla 8 milyon 185 bin 404’ü yerli, 30 bin 658’i yabancı olmak üzere 8 milyon 216 bin 62’ye yükseldi. Önceki aya göre yerli yatırımcı sayısı 52 bin 290, yabancı yatırımcı sayısı 435 ve böylece toplam sayı 52 bin 725 arttı.

Borsa İstanbul (BIST) pay piyasası yatırımcı sayısı ve portföy değeri						
	Yatırımcı sayısı			Portföy (Milyar TL)		
	Yerli	Yabancı	Toplam	Yerli	Yabancı	Toplam
Aralık 22	3.766.444	17.043	3.783.487	1.835,6	760,4	2.596,0
Ocak 23	3.969.945	17.681	3.987.626	1.617,2	668,3	2.285,5
Şubat 23	3.837.036	17.650	3.854.686	1.717,2	682,1	2.399,2
Mart 23	4.216.134	18.591	4.234.725	1.645,4	650,6	2.296,0
Nisan 23	4.738.785	19.576	4.758.361	1.575,8	637,2	2.215,0
Mayıs 23	4.570.248	19.421	4.589.699	1.723,9	644,6	2.368,5
Haziran 23	4.452.544	19.435	4.471.979	1.936,0	783,4	2.719,4
Temmuz 23	5.068.191	20.744	5.088.935	2.418,6	1.023,4	3.442,0
Ağustos 23	6.224.055	23.660	6.247.715	2.712,2	1.215,7	3.927,8
Eylül 23	7.747.328	27.523	7.774.851	2.919,3	1.725,6	4.704,9
Ekim 23	8.525.768	30.070	8.555.838	2.787,7	1.541,0	4.328,6
Kasım 23	8.176.194	29.782	8.205.976	2.880,8	1.506,7	4.387,4
Aralık 23	7.614.946	28.916	7.643.862	2.600,0	1.556,7	4.156,7
Ocak 24	7.239.205	28.213	7.267.418	2.926,7	1.726,4	4.653,1
Şubat 24	8.133.114	30.223	8.163.337	3.279,3	1.866,2	5.145,5
Mart 24	8.185.404	30.658	8.216.062	3.209,7	1.916,5	5.126,2

Toplam yatırımcı sayısında bu yılın ilk üç ayı itibarıyla net artış 572 bin 200'e, mart sonu itibarıyla son bir yıldaki artış ise 3 milyon 981 bin 337'ye ulaştı. Diğer finansal yatırım araçlarının getirisinin birikimlerini enflasyona karşı koruyamaması nedeniyle geçen yıl özellikle ikinci yarıdan itibaren küçük tasarruf sahipleri Borsa'da art arda gerçekleşen halka arzlara yönelmiş, bunun etkisiyle rekor bir artış gösteren yatırımcı sayısı ekim sonunda 8,6 milyona ulaşmıştı. İzleyen dönemde tersine dönen eğilimle bu yıl ocak sonunda 7,3 milyona kadar geriledi, ancak şubat ve mart aylarında Borsa yatırımcılarının sayısında yeniden bir artış ivmesi gözlemlendi.

Portföy büyüklüğü 5,1 trilyon lira

BIST pay senedi piyasasında martta önceki aya göre yatırımcı sayısındaki yüzde 7,5'lik artışa rağmen toplam portföy büyüklüğü ise yüzde 0,4 küçülerek 5 trilyon 126,2 milyar lira oldu. Bu küçülme, yerli yatırımcıların portföyündeki erimeden kaynaklandı.

Mart ayında 8 milyonun üzerindeki yerli yatırımcının toplam portföyü yüzde 2,1 küçülerek 3 trilyon 209,7 milyar liraya gerilerken 30 bin dolayındaki yabancı yatırımcının portföyü yüzde 2,7 büyüyerek 1 trilyon 916,5 milyar liraya yükseldi. Ocak-mart döneminde yerli yatırımcıların portföyü net yüzde 23,5, yabancı yatırımcıların portföyü yüzde 23,1 ve toplam portföy yüzde 23,3 büyüdü. Son bir yılda ise yerli yatırımcıların portföyü yüzde 95,1 büyürken, yabancı portföyündeki artış yüzde 194,6'ya ulaşarak rekor kırdı ve toplam portföydeki büyüme yüzde 123,3 oldu.

Portföy dilimlerine göre BIST yatırımcılarının dağılımı				
Portföy dilimi (TL)	Yatırımcı Sayısı	Pay (%)	Portföy (Milyon TL)	Pay (%)
0-1	46.089	0,56	0	0,00
2-100	525.109	6,39	16	0,00
101-1.000	1.520.085	18,50	743	0,01
1.001-5.000	1.506.621	18,34	3.874	0,08
5.001-10.000	778.669	9,48	5.628	0,11
10.001-20.000	799.664	9,73	11.529	0,22
20.001-50.000	951.472	11,58	30.686	0,60
50.001-100.000	617.229	7,51	44.220	0,86
100.001-250.000	656.295	7,99	104.637	2,05
250.001-500.000	354.142	4,31	125.134	2,44
500.001-1.000.000	225.494	2,74	157.900	3,08
1.000.001- 5.000.000	194.625	2,37	388.230	7,57
5.000.001-10.000.000	21.487	0,26	147.783	2,88
10.000.001+	19.086	0,23	4.105.601	80,09
TOPLAM	8.216.067	100,00	5.126.181	100,00

Yatırımcıların yüzde 0,2'si, portföyün yüzde 80'ine sahip

BIST hisse senedi piyasasında portföy dilimine göre yatırımcıların dağılımına bakıldığında ise çarpıcı bir tablo ortaya çıkıyor. Mart sonu itibarıyla 17 bin 274'ü yerli, 1.812'si yabancı olmak üzere 10 milyon liranın üzerinde portföye sahip toplam 19 bin 86 "mega yatırımcı" bulunuyor.

Borsa'daki tüm yatırımcıların sadece yüzde 0,2'lik bölümünü oluşturan bu yatırımcılar, 4 trilyon 105,6 milyar lira ile toplam hisse senedi portföyünün yüzde 80,1'ini elinde bulunduruyor. Başka deyişle BIST pay piyasasındaki yatırımcıların yüzde 99,8'ini oluşturan 8 milyon 196 bin 981 kişi, toplam portföyün 1 trilyon 20,6 milyar lira ile sadece yüzde 19,9'una sahip durumda.

4,4 milyonun portföyü, 10 bin TL'nin altında

Mart sonu itibarıyla tüm pay sahiplerinin yüzde 53,3 oranı ile yarıdan fazlasını oluşturan 4 milyon 376 bin 573 yatırımcının kişisel portföyleri 10 bin liranın altında bulunuyor. Bu mikro yatırımcıların sahip olduğu portföylerin toplam değeri 10,3 milyar lira ile BIST pay senedi piyasasının toplam portföy değerinin sadece yüzde 0,2'sine denk geliyor.

10 bin-20 bin lira arasında kişisel portföye sahip 799 bin 664 kişinin toplam portföy büyüklüğü 11,5 milyar, 20 bin-50 bin lira arası portföyü olan 951 bin 472 kişinin toplam portföy değeri 30,7 milyar, 50 bin-100 bin lira arasında kişisel portföyü olan 617 bin 229 kişinin portföylerinin toplam değeri de 44,2 milyar lira düzeyinde.

Toplam portföy büyüklüğü 104,8 milyar lira olan 656 bin 295 kişinin kişisel portföyleri 100 bin-250 bin lira, toplam portföyü 125,1 milyar lira eden 354 bin 142 kişinin portföyleri 250 bin-500 bin, toplamda 157,9 milyar liralık portföye sahip 225 bin 494 kişinin kendi portföyleri de 500 bin1 milyon lira arasında değişiyor. Borsa'da 1-5 milyon lira arasında hisse senedi portföyüne sahip yatırımcıların sayısı 194 bin 625 ve bu kişiler toplamda 388,3 milyar liralık bir pay portföyünü yönetiyor. 5-10 milyon TL arasında değişen portföye sahip 21 bin 487 yatırımcının toplam portföy büyüklüğü ise 147,8 milyar lira.

Abdulkadir Selvi

AK Parti'de ne tartışılıyor?

AK Parti ilk kez girdiği bir seçimden ikinci parti olarak çıktı. Seçim yenilgisinin ardından AK Parti ciddi bir sorgulama, istişare ve mevcut durumdan çıkış için bir arayışa giriyor.

1 Nisan tarihi itibarıyla AK Parti'de bu süreç başladı. Seçim sonuçlarını araştırmak üzere komisyonların kurulması kararı alındı, strateji heyetinin toplantıları başladı.

2009 SEÇİMLERİNDEN SONRA

AK Parti 2009 yerel seçimlerinde yüzde 38'e gerileyince benzer bir süreç yaşanmıştı. Beşir Atalay'ın başkanlığında bir heyet çalışmış, yeni bir siyaset dili ve yeni bir siyaset tarzı önerisi getirmişti. Radikal öneriler vardı. Öyle ki Beşir Atalay sunum yaparken bir yandan da göz ucuyla Erdoğan'ın ne tepki vereceğini kontrol eliyordu. Erdoğan bütün programlarını iptal edip sunumu izlemiş, notlarını almıştı. Erdoğan'ın isteği üzerine aynı sunum AK Parti'nin Kızılcahamam kampında yapılmıştı.

7 HAZİRAN SEÇİMLERİNDE

Bir hatırlatma daha. AK Parti, 7 Haziran 2015 seçimlerinde yüzde 40'a gerileyince özel bir strateji grubu kurulmuş burada tam bir beyin fırtınası estirilmişti. Hatırlarsanız strateji heyetinin konuşmaları FETÖ tarafından dinlenilip servis edildiğinde kamuoyu, AK Parti'nin çok cesur bir şekilde sorunları masaya yatırdığını görmüştü.

ZAFERİN MİMARİYDİ

7 Haziran 2015 seçimlerindeki başarısızlıktan 1 Kasım seçimlerindeki zafere giden sürecin mimarı Erdoğan'dı. Yaptığı hamlelerle AK Parti'yi 7 Haziran yenilgisinden 1 Kasım zaferine taşıdı. Şimdi yine hamle sırası Erdoğan'da.

ERDOĞAN BAŞARMIŞTI

05.04.24

AK Parti küllerinden yeniden doğmayı başaran bir parti. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim yenilgisine ilişkin teşhis ve tespitleri AK Parti'de umudun yeniden canlanmasına neden oldu.

2019 yerel seçimlerinden sonra da benzer bir beklenti oluşmuştu. Parti yönetiminde ve kabinede başarısızlığa neden olan isimlerin gönderilip, başaracak isimlerin göreve getirilmesi bekleniyordu. Maalesef o değişim yaşanmamıştı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yaptığı samimi özeleştirmeden sonra, bu kez değişimin gerçekleşeceğine dair beklentiler güçlendi.

Belediye başkan adaylarının tespitinde yapılan yanlışlar nedeniyle AK Parti kadrolarına yönelik bir değişim beklentisi var.

SEÇMENLERİN BEKLENTİSİ

Ancak halkımız AK Parti'de şu genel başkan yardımcısı gidip yerine başkasının gelmesiyle ilgili değil. Halkımız 'Benim sandıkta verdiğim mesaj doğru alınmış mı? Bu mesajın gereği yerine getirilecek mi?' ona bakıyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yaptığı samimi özeleştiri toplumda karşılık buldu. Seçmen, benim verdiğim mesaj anlaşılmalı dedi. Bu önemli bir noktaydı.

2019 SEÇİMLERİNDEN BU YANA

Çünkü halkımız 2019 seçimlerinden bu yana Cumhurbaşkanı Erdoğan'a, "Biz seni seviyoruz. Destekliyoruz. Gereken değişiklikleri yap. Doğru politikalar uygula, seninle yolumuza devam etmek istiyoruz" mesajını veriyor. Bu seçimlerde de emeklilerin son 10 güne kadar yine büyük bir umutla beklemelerinin nedeni buydu. Beklentiler karşılanmayınca bu kez mesajını CHP'ye yönelerek verdi.

SANDIKTAN ÇIKAN MESAJLAR

Ama şimdi sandıkta verdiği mesajın gereğinin yerine getirilip getirilmeyeceğini bekliyor. Onun için Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, mesajı aldım, gereğini yerine getiriyorum duygusunu verecek hamleleri yapması gerekiyor.

Erdoğan bunu yapabilecek bir lider. MYK toplantısındaki, "Acizler ve gafillerin yaptığı gibi bu tablonun suçu millete atılamaz. AK Parti'nin hatayı millette aramak gibi bir geleneği yok. Ben dahil bu masanın etrafında yer alan hiçbir kimse 31 Mart seçimlerinin sorumluluğundan kaçamaz" sözleri de bunu ortaya koyuyor.

ERDOĞAN'IN HAMLELERİ

Şimdi gözler Erdoğan'ın yapacağı hamlelere çevrildi. Lider, suyun akışını değiştirebilen bir kişidir. Erdoğan her defasında bunu başarabildiği için 22 yıldır iktidarda.

05.04.24

KAN VE RUH KAYBI

Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Güneşi gören buz gibi erimemek için, eleştirdiğimiz partilere benzememek için, daha ağır bedeller ödememek için hatalarımızı görüp kendimizi toparlamalıyız ve milletle aramızdaki gönül köprülerimizi yeniden güçlendirmeliyiz” demedi mi?

AK Parti’deki sorunun sadece birkaç genel başkan yardımcısı ya da kabinede yapılacak olan değişiklik olduğunu düşünmüyorum. Daha köklü sorunlar var. Erdoğan’ın dediği gibi, “Ortada sadece oy kaybı yok. Ruh ve kan kaybı var”.

YENİ SİYASET ARAYIŞLARI

AK Parti’de seçimlerdeki başarısızlığın nedenlerinin tespit edilmesiyle ilgili çalışmalar başladı. Bu nedenler üç aşağı beş yukarı biliniyor. Ben asıl bundan sonra ne tür bir çıkış stratejisi üzerinde duruluyor ona değinmek istiyorum.

BEYİN FIRTINASI

Ciddi bir arayış söz konusu. Bunun için beyin fırtınası yapılıyor. Öne çıkan çarpıcı başlıkları paylaşmak istiyorum.

1- Bir süredir AK Parti siyasetinin odağını kaybettik. Aynı zamanda milliyetçi, aynı zamanda milli görüşçü, aynı zamanda yerli ve milli olunmuyor. Yeniden AK Parti siyasetinin odağını netleştirmemiz lazım.

MUHAFAZAKÂR DEMOKRAT

Burada araya girmek istiyorum. AK Parti muhafazakâr demokrat kimliğini bir süredir unuttu. Muhafazakâr demokrat kimlik AK Parti’ye yeter.

2- Yeni bir siyaset diline, yeni bir siyasi bakışa ihtiyacımız var.

REFORMCU VE ÖZGÜRLÜKÇÜ

3- AK Parti güçlü bir şekilde eski reformcu, özgürlükçü ve refahı önceleyen kimliğine dönmeli.

Burada da yine bir noktaya değinmek istiyorum. AK Parti gerçekleştirdiği “sessiz devrim”lerle hem kendisinin hem Türkiye’nin önünü açan reformlara imza atmıştı. AK Parti saçma sapan yasaklarla anılmak yerine tekrar eski reformcu ve özgürlükçü kimliğine dönmeli.

ÜÇ AYAKLI SİYASET

4- Adalet, özgürlük ve refah temelli yeni bir siyaset üretmeye ihtiyaç var.

05.04.24

5- Değişen sosyoloji ve toplumsal taleplere cevap verecek bir siyaset üretmek gerekiyor.

KUCAKLAYICI SİYASET

6- Yeni bir siyaset diline ve kutuplaştırıcı değil kucaklayıcı bir siyasete ihtiyaç var. Muhalefet bunu başardı. Aynı zamanda hem DEM Partili Kürtlerden, hem İYİ Partili milliyetçilerden, hem de milli görüşçülerden oy alabiliyorlar. Geçmişte bunu AK Parti yapıyordu. Şimdi yine AK Parti'nin yapması gerekiyor.

7- AK Parti, özgürlükleri genişletecek, Adalet duygusunu tamir edecek, refahı artıracak fabrika ayarlarına sahip. AK Parti tekrar eski fabrika ayarlarına dönmeli.

AK PARTİ UYGULAMIŞTI

Bunlar çok yerinde olan öneriler. Bunlar zaten AK Parti'nin daha önce başarıyla uygulayıp yüzde 59'lara tırmandığı politikalar. Bir anlamda AK Parti'nin "Yitik malı".

PARTİ VE KABİNEDE DEĞİŞİKLİK

Bunlarla birlikte AK Parti Genel Merkezini ve kabineyi ilgilendirilen değişikliklerin de zaman geçmeden gerçekleşmesi gerekiyor. Yıpranan bazı bakanlar ve genel başkan yardımcılarının değişmesi bekleniyor. Bu değişiklikler zamanında yapılmazsa bu kez beklenti hayal kırıklığına dönüşebilir.

LİDER FARKI

Bu değişimin başarılı olabilmesi için olmazsa olmaz bir nokta var. O da lider. Demirel, Ecevit ve Erbakan geçmişte birçok kez seçim kaybetmelerine rağmen yeniden seçim kazanmayı başaran liderlerdi. Erdoğan seçim kaybetmeden bunu başardı. Seçimi kazandıracak olan da kaybettirecek olan da liderdir. Değişimi de ancak güçlü liderler gerçekleştirir. AK Parti'nin en büyük şansı Erdoğan gibi bir lidere sahip olması.

Esfender KORKMAZ

İktidar olmak ateşten gömlek giymek demektir

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, “*yenilgide günah keçisi yalnızca ekonomi değil, yanında sosyolojik ve siyasi nedenler var*” dedi.

Türkiye bugüne kadar; 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı, 1946, 1958, 1960, 1974, 1980, 1982, 1990, 1994, 2000-2001, 2009 Dünya finansal krizi 2021 TL. krizi ile başlayan ekonomik kriz olmak üzere 13 kriz yaşadı.

2009 krizini o zamanki Başbakan Sayın Erdoğan kabul etmedi. Öncekilerin tamamında ekonomik önlemler alındı ve krizden çıktık.

1930 Dünya buhranından sonra, dünya toparlanamadı. Almanya hiperenflasyon ve dünya Hitler şoku yaşadı. Ama Türkiye, 1933-1938 devletçilik politikası uyguladı, beş yıllık birinci sanayi planı yaptı, çok sayıda fabrika ve millileştirme yapıldı. Dış açısız yüksek büyüme sağlandı.

Önceki krizlerden yalnızca ekonomik istikrar programı yapılarak çıkıldı. Bugün hem kriz çok boyutlu, hem de hükümet bir istikrar programı yapmıyor. Gelecek iktidarları zorlayacak sorunlar birikti.

1.Siyasi ve demokratik sorunlar;

Yerel seçimlerde hükümetin ve partizanların yanlışları oldu. Ama Türkiye bu sorunları aşacaktır. Cumhurbaşkanının yenilgiyi analiz şekli de, siyasi sorunların çözülebilir olduğunun bir göstergesidir.

2.Hukuki sorunlar ve yargı bağımsızlığı;

Yargı sistemi, siyasi iktidar paralelinde yeniden oluşturuldu. Bu sistemi değiştirmek kolay ve fakat kadroları değiştirmek zaman alır.

Gelecek iktidarların, AYM ve AİHM kararlarının uygulanmasını, hâkimlerin tarafsız olmasını sağlamak için zamana ihtiyaçları olacaktır.

3.Devlette kurumsal yapı;

AKP iktidarı önce Fetullah Gülen cemaatinin vesayeti kaldırmak bahanesi ile orduyu kontrol altına almak amacına bilerek veya bilmeyerek destek oldu. Ergenekon gibi sahte davalar açılmasına, askerî ve sivil okullarda soruların çalınmasına, devlette paralel devlet kurulmasına izin verdi. Devletin kurumsal şifrelerinin bozulmasına seyirci kaldı veya ses çıkarmadı.

Cumhur İttifakı'ndan sonra AKP ve MHP devlet imkânlarını siyasi alanda kullandı. Sonra da yetmedi devleti parti devleti yaptılar. Devlette liyakat kalktı. Kısaca kurumsal devlet ortadan kalktı.

Gelecek iktidarlar, Anayasada ve yasalarla, laik devleti teminat altına almalıdır. Devletin ve devlet imkânlarının dinî alanda kullanılmasını önlemek için, Diyanet İşleri Başkanlığı kaldırılmalı ve camilerin bakımı, din adamlarının maaşları belediyeler tarafından yerine getirilmelidir.

4.Eğitim siteminde ideolojik baskı;

İdeolojik eğitim, geleceğimizi ipotek altına aldı. Siyasi iktidar, herkesi İmam Hatip Liseleri'ne yönlendirmek istiyor. Bu nedenle beyin göçü kaybımız oldu. Teknolojide geri gittik.

Gelecek iktidarların; eğitimi ideolojik tuzaktan kurtarmaları, İmam Hatip Liseleri'ni yeniden ve talebe göre düzenlemeleri, ihtiyaçtan fazla olan imam hatip okullarını mesleki ve teknik okullara çevirmeleri gerekir.

Beyin göçünü durdurmak için, işsizlik oranı düşürülüp, AR-GE harcamalarını artırmak, yurt dışına gidenler için yüksek teşvik vererek bunları geri getirmek gerekir.

Üniversitelere bilimsel ve idari özerklik getirmeleri gerekir.

5.Ekonomide ipotek altına alınan sorunlar;

2003-2012 arasında kontrolsüz spekülâtif sermaye ve sıcak para girişi nedeni ile üretim ithal girdiye bağımlı hâle geldi. Gelecek iktidarların ithal ikameci politikalarla ithal girdi payını düşürmeleri gerekir.

Kamu Özel İşbirliği anlaşmaları ile bütçe 20 yıl ipotek altına alındı. Bu düzeni kaldırıp, paralı yolları, köprüleri ve tünelleri kamulaştırmak gerekir.

05.04.24

Türkiye'nin kısa vadeli dış borçları son beş yılda ikiye katlandı. ABD 10 yıllık tahvillerinde faiz oranı yüzde 4,3 iken, bizde Varlık Fonu dolar tahvillerinde faiz oranı yüzde 10'dur.

IMF ile anlaşıp Türkiye'yi borç temerrüdünden kurtarmak gerekir. IMF'yi çıpa olarak kullanıp ve teşvik vererek, yabancı yatırım sermayesi çekmek gerekir.

Gelir dağılımı aşırı bozuldu. Ekonomik kriz derinleşiyor. Gelecek iktidarların planlama yapması, üç yıllık istikrar programı hazırlaması ve ekonomi yönetimi oluşturmaları gerekir.

Türkiye ve halkımız her ne sebeple olursa olsun ağır sorunlar altında kaldığında mutlaka bir çıkış yolu bulmuştur. Bu defa da bulacaktır.

İbrahim Kahveci

İsrail soykırımında Türkiye'den ihracat rekoru

Ticaret Bakanlığı verilerine göre, mart ayında İsrail'e olan ihracatımız 436,9 milyon dolara yükseldi.

Filistin'e saldırı sonrası İsrail'e ihracatımız aylık ortalama 373,6 milyon dolar seviyesindeydi. Şubat ayında 422,2 milyon dolara yükselen ihracatımız mart ayında saldırı sonrasında rekorunu kırarak 436,9 milyon dolara çıktı.

İsrail'e ihracatımız:

Eylül 2023'de 499,1 milyon dolardı.

Ekim 2023'de 347,9 milyon dolara geriledi

Kasım 2023'de ise 319,7 milyon dolar ile en düşük seviye görüldü.

Aralık ayında İsrail'e ihracatımız yeniden yüzde 35 artışla 429,2 milyon dolara geldi.

Ocak 2024'de 349,7 milyon dolar olan ihracat şubat ayında yeniden yüzde 20 artışla 422,2 milyon dolara ulaştı.

Ve Mart 2024 Türkiye'de yerel seçimlerin olduğu ay... **İsrail'e olan ihracatımız 436,9 milyon dolara ulaşarak soykırım sonrası rekor kırdı.**

***

Soykırım öncesi 6 ayda İsrail'e yapılan ihracatımız 2 milyar 784 milyon dolardan soykırım esnasında 2 milyar 305 milyon dolara düştü.

Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın "İsrail ile ticaret yüzde 33 daraldı" söylemine karşılık ticaretin 6 aylık daralmasının sadece yüzde 17,2 olduğu anlaşılıyor.

05.04.24

Kısacası İsrail ile ticaret ilk 2 ay hız kesmiş olmasına rağmen sonrasında giderek artan bir yükselişle seyrini devam ettiriyor.

Oysa Mart 2024 Yerel Seçimlerinde “**Bize verilen oylara Gazzeliler sevinecek**” diyordu AK Partili seçimliler.

Ve geldiğimiz nokta itibari ile Mart 2024’de soykırım esnasında İsrail’e olan ihracat rekor kırıyor.

Siyonist Müslümanlık!

FATURA ÇOK AMA ÇOK BÜYÜK OLACAK

Tam beklediğim gibi...

Yok yok seçimler değil, dış ticaret verileri.

İhracatımız aralık sonrası yenden 22 milyar doların üzerine çıktı. Böylece yıllık ihracatımız 257,8 milyar dolara düştü! Evet düştü, çünkü şubat ayında yıllık ihracatımız 258,7 milyar dolardı.

Ya ithalatımız!

İşte orada da rakamlar ilginç. Ağustos 2023 sonrası aylık ithalat yeniden ilk kez 30 milyar doların üzerine çıktı.

Ve böylece ne oldu?

12 aylık dış ticaret dengesi -92,2 milyar dolar

12 aylık altın ve enerji hariç dış ticaret dengesi -29,4 milyar dolar.

Buralarda aylık bozulmaya rağmen yıllık verilerde küçük iyileşmeler var. Lakin asıl madde: Tüketim malı ithalatı 4 milyar 636 milyon dolar...

Oysa ocak ve şubat aylarında tüketim malı ithalatı 3,3 milyar dolardı. Kısaca iyileşme olmadığı gibi, kötüleşme var.

Bu ne anlama geliyor?

Hemen eski yazılarımdan hatırlatayım: “**AK Parti bir zenginler partisidir.**” Hatta “**açgözlü zenginler partisi**” de diyebiliriz.

AK Parti ve Mehmet Şimşek KÖİ zenginlerinden kısıntıya gidemez. Onlar kazanmaya ve tüketmeye ettikçe tüketim malı ithalatı istenen seviyeye gerilemiyor.

05.04.24

O zaman ne olacak? Elbette dar gelirlinin boğazı daha fazla sıkılacak. Faiz artacak, zamlar yapılacak, vergi ve cezalar gelecek böylece faturayı dar gelirli ödeyecek.

Ama işin asıl pozisyonu şu: Kemer sıkma politikasında işini kaybedecekler listesinde de bu dar gelirli yer alıyor.

Faiz artıyor ama tüketim malı ithalatı azalmıyorsa ben bundan korkarım. Hatta çok korkarım... 3-4 milyon kişi işin kaybedecek derken ne demek istediğimi şimdi anlatabildim mi?

Grafik aslında net gösteriyor: Onca faiz artırımına rağmen dış denge bırakın düzelmeyi, hala bozulmaya devam ediyor. Oysa tüketim malı ithalatı ile altın ve enerji hariç dış denge sıfırlanması gerekiyor. Şu anda bu makas 80 milyar dolar bozuk halde...

Durum ciddi...

